

TUUSNIEMEN KUNNAN
ARVIOINTIKERTOMUS 2021

**VALTUUSTON ASETTAMIEN TOIMINNALLISTEN JA
TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI**

Sisällys

1.PUHEENJOHTAJAN KATSAUS	2
2 TARKASTUSLAUTAKUNTA.....	3
2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät	3
2.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano	4
2.3 Tilintarkastaja	4
2.4 Tarkastuslautakunnan toiminta.....	4
3 VUODEN 2020 ARVIOINTIKERTOMUKSEN KÄSITTELY	6
4 KUNNAN TALOUDEN ARVIOINTI	6
4.1 Taloudellisten tavoitteiden arviointi	6
4.2 Talousarvio 2021 ja sitovuustasot.....	8
4.3 Investoinnit.....	9
4.4 Lainat	11
5 KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	12
6 KUNNALLE ASETETTUJEN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN VUONNA 2021.....	13
6.1 Keskusvaalilautakunta	13
6.2.Tarkastuslautaunta.....	13
6.3 Kunnanhallitus.....	13
6.4 Elinkeino- ja kehittämispalvelut.....	14
6.5 Ateriapalvelut.....	14
6.6 Muu yleis- ja keskushallinto	14
6.7 Sosiaalilautakunta	14
6.8 Terveystoimi	17
6.9 Sivistyslautakunta	18
6.10 Tekninen lautakunta	20
7 STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	22
8 MUUT HAVAINNOT JA ARVIOT.....	24

1.PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Tuusniemen kunnan tilinpäätös osoittaa n. 0,2 m€ alijäämää. Taseessa on 31.12.2021 tilanteessa ylijäämää n. 3,1 m€ ja poistoeroa 1,9 m€.

Lainakanta on tilikauden päättyessä (1.000€) 3.750 (viime vuona 3.925) ja lainakanta/asukas 1.550€ (1.613€)

Tarkastuslautakunnan laatimassa arviointikertomuksesta ilmenee havainnointimme vuoden 2021 valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arvioinnista.

Mielestämme erityistä huomiota tulee kiinnittää ja tehdä toimenpiteitä sosiaalitoimen kaikkiin osiin voimassa olevien säännösten mukaisesti.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan huomiota tulee kiinnittää infrastruktuurin kuten liikenteen ja tietoliikenteen kehittämiseen.

Tarkastuslautakunta kiittää Tuusniemen kunnan henkilökuntaa, viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä sekä kunnan tilintarkastajaa hyvin suoritetusta työstä ja laadukkaista palveluista. Kaikesta huolimatta tulevaisuudessa on haasteita, joista voidaan selvittää!

Tuusniemi 20.5.2022

Terttu Kolari
tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät

Lautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi

Tarkastussäännön 4 §:n mukaan lautakunnan on:

-Seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tarkastuksen kehittämiseksi

-Tehdä tarvittaessa aloitteita ja esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi

-Pitää huolta valvonnan kokonaisuudesta ja koordinoida ulkoisen ja sisäisen valvonnan toimintoja

2.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Valtuusto on valinnut tarkastuslautakunnan 16.8.2021 kaudelle 2021-2025, jonka kokoonpano on ollut tarkastusvuonna 2021 seuraava:

Puheenjohtaja	Terttu Kolari	vj Martti Kähkönen
Varapuheenjohtaja	Auvo Hirvonen	vj Juha Immonen
Jäsen	Hannu Hyvärinen	vj Marja Sutinen

Kuntalain 121 §:n mukaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan on oltava valtuutettuja. Lautakunnan teknisen sihteerin tehtäviä ovat hoitaneet *toimistosihteer*i Eeva Mäkinen ja *hallintojohtaja* Sirpa Hartojoki.

2.3 Tilintarkastaja

Valtuusto on valinnut 17.12.2018 § 55 Tuusniemen kunnan vuosien 2019 - 2021 tilintarkastajaksi tarkastusyhteisö TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy:n. Sen nimeämänä tilintarkastajana on toiminut JHT, KHT Jukka Malkki, joka on samalla toiminut tarkastuslautakunnan sihteerinä.

Kilpailutuksen jälkeen kunnanvaltuusto valitsi 29.11.2021 kunnan uudeksi tilintarkastajaksi kausille 2022-2025 Itä-Suomen Tilintarkastus Oy:n.

2.4 Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunnan jäsenten vastuunjako ei eritelty lautakunnittain vuodelle 2021. Kaikki lautakunnan jäsenet ovat seuranneet kaikkien lautakuntien ja hallintokuntien toimintaa tutustumalla lautakuntien pöytäkirjoihin.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut seuraavasti arviointivuonna:

21.9.2021 (epävirallinen kokous)

8.10.2021

16.11.2021
26.11.2021
14.12.2021
21.1.2022
25.2.2022
25.3.2022
8.4.2022
6.5.2022

Tarkastuslautakunta on kokoontunut 8.4.2022 laatimaan arviointikertomusta.

Tarkastuslautakunta on kuullut kokouksissa seuraavia henkilöitä

- kunnanjohtaja 8.10.2021: hallinnon ja talouden ajankohtaiset asiat
- sosiaalijohtaja 16.11.2021 ja 14.12.2021: ajankohtaiset asiat ja tavoitteiden toteuma
- rehtori 14.12.2021: ajankohtaiset asiat ja tavoitteiden toteuma
- tekninen johtaja 21.1.2022: ajankohtaiset asiat ja tavoitteiden toteuma. KiOy Tuusniemen Turulan tilannekatsaus

- kunnanvaltuuston ja -hallituksen puheenjohtajien tapaaminen 25.3.2022
- kunnanjohtaja 8.4.2022

Tarkastuslautakunnan arvioinnin perustana ovat olleet kunnanvaltuuston vuoden 2021 talousarviossa ja taloussuunnitelmassa hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä kunnanhallituksen 31.3.2022 (57§) hyväksymä vuoden 2021 tilinpäätös.

Tuusniemen kunnan Kuntastrategia vuosille 2019-2026 on hyväksytty kunnanvaltuustossa 17.9.2018 § 29.

Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat osallistuneet etänä Boreal Seminares tarkastuslautakunnan koulutukseen 5.10.2021.

3 VUODEN 2020 ARVIOINTIKERTOMUKSEN KÄSITTELY

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 28.2.2022 hyväksynyt kunnanhallituksen antaman selvityksen kunnanvaltuustolle vuoden 2020 arviointikertomuksen kysymyksistä. Tarkastuslautakunnan ei ole huomauttamista saatuihin vastauksiin.

4 KUNNAN TALOUDEN ARVIOINTI

4.1 Taloudellisten tavoitteiden arviointi

Kuluneena vuonna vuosikate oli +730 t. euroa (+795 tuhatta euroa v. 2020) ja tulos poistojen jälkeen -318 t. euroa (-267 t€). Alijäämä tilinpäätössiirtojen jälkeen oli -207 t. euroa vuonna 2021 (-156 t€). Kunnan verotulojen toteuma oli 9,101 milj. euroa (8,345 milj. euroa), kun talousarviossa verotulot olivat 8,699 milj. euroa. Valtionosuuksien toteuma oli 10,304 milj. euroa, kun ne olivat edellisvuonna 10,943 milj. euroa. Talousarviossa valtionosuudet olivat 10,182 milj. euroa.

Terveessä kuntataloudessa vuosikatteen tulee olla suurempi kuin poistot ja lainojen lyhennykset. Vuonna 2021 tämä ei toteutunut eikä myöskään 2020.

Seuraavassa on kuntien tilinpäätöstietoja 2020, lähde: Pohjois-Savon liitto: (Lähde: Väestö/Tilastokeskus, muut tiedot: kysely Pohjois-Savon kunnille kuntien tilinpäätöksistä ja talousarvioista, maaliskuuhun 2021)

Tuusniemen kunnan arviointikertomus

Pohjois-Savon kuntien tilinpäätökset v.2020 (1 000 €)1/7

(ml. liikelaitokset) (tiedot sisältävät vain ulkoiset menot ja tulot)

Kunta	Väestö 31.12. 2020	Toiminta- tulot 1)	Valmistus- omaa käyttöön	Toiminta- menot	Henkilöstö- menot	Palvelujen ostot	Toiminta- kate	Verotulot yhteensä	Kunnallis- vero	Kiinteistö- vero	Yhteisö- vero	Valtion- osuudet yhteensä 2)	Käyttötulot yhteensä 3)
Iisalmi	21 124	28 373	33	155 530	41 798	95 161	-127 157	77 027	66 203	5 321	5 504	62 862	168 262
Joroinen	4 689	4 152	7	32 700	8 220	22 105	-28 546	17 770	15 027	1 007	1 736	13 852	35 774
Kaavi	2 807	3 028	0	24 138	6 379	14 817	-21 110	9 833	7 458	1 071	1 034	13 297	26 158
Keitele	2 155	2 996	0	18 229	5 716	10 985	-15 237	7 469	5 811	472	1 186	8 779	19 244
Kiuruvesi	7 854	7 898	83	60 868	14 692	39 819	-52 971	24 545	20 758	1 563	2 224	35 054	67 497
Kuopio	120 210	182 649	17 690	872 199	331 526	416 352	-689 551	486 186	421 596	37 105	27 485	248 504	917 339
Lapinlahti	9 358	7 473	14	68 463	32 597	26 505	-60 990	30 831	26 879	2 055	1 897	33 640	71 944
Leppävirta	9 402	9 585	5	68 120	20 892	38 050	-58 535	35 499	30 016	2 340	3 144	28 470	73 554
Pielavesi	4 321	5 305	4	37 550	13 602	19 677	-32 245	13 613	10 716	1 076	1 820	22 413	41 331
Rautalampi	3 053	3 039	0	26 015	8 096	15 328	-22 975	10 666	8 719	874	1 073	13 043	26 748
Rautavaara	1 561	3 046	0	15 335	6 907	6 591	-12 289	5 802	3 674	421	1 706	8 819	17 667
Sillinjärvi	21 251	19 683	164	146 506	60 964	57 855	-126 824	91 601	81 672	5 016	4 913	43 892	155 176
Sonkajärvi	3 841	3 743	18	30 035	6 991	20 115	-26 291	13 896	10 099	1 056	2 741	16 523	34 162
Suonenjoki	6 931	7 571	68	56 614	18 506	31 423	-49 043	24 311	20 709	1 660	1 942	27 391	59 273
Tervo	1 503	2 877	0	15 028	4 148	9 631	-12 151	4 816	3 794	477	545	7 379	15 072
Tuusniemi	2 433	4 036	1	22 692	7 151	12 917	-18 655	8 345	6 606	856	883	10 943	23 324
Varkaus	20 278	45 435	772	177 361	75 282	76 277	-131 154	80 821	70 514	5 465	4 842	58 639	184 891
Vesanto	1 972	2 958	0	18 939	6 938	10 420	-15 981	6 265	4 927	674	664	10 954	20 177
Vieremä	3 522	1 572	0	23 917	6 370	15 624	-22 345	14 235	9 621	1 006	3 609	12 117	27 924
POHJOIS-SAVO	248 265	345 419	18 858	1 870 239	676 775	939 647	-1 524 045	963 531	824 799	69 513	68 948	676 567	1 985 517

Pohjois-Savon kuntien tilinpäätökset v.2020 (1 000 €)3/7

(ml. liikelaitokset) (tiedot sisältävät vain ulkoiset menot ja tulot)

Kunta	Väestö 31.12. 2020	Vuosikate	Suunnit. mukaiset poistot ja arvonalentumiset	Tilikauden tulos	Tilikauden yll- / alijäämä	Vuosikate %:a poistoista 1)	Tulovero- prosentti v. 2020	Efektiviinen veraaste v. 2020 2)
Iisalmi	21 124	13 664	8 722	4 942	2 763	156,7	20,50	14,02
Joroinen	4 689	3 098	1 151	1 947	1 978	269,2	21,25	14,03
Kaavi	2 807	2 096	840	1 256	1 304	249,5	22,00	13,07
Keitele	2 155	1 174	571	602	602	205,6	20,50	12,82
Kiuruvesi	7 854	7 353	3 945	3 408	3 410	186,4	21,75	13,43
Kuopio	120 210	57 222	47 831	18 604	19 177	119,6	20,75	14,63
Lapinlahti	9 358	4 547	2 678	1 869	1 928	169,8	21,25	13,55
Leppävirta	9 402	6 101	4 709	1 393	406	129,6	21,00	14,06
Pielavesi	4 321	4 006	1 819	2 187	2 187	220,7	21,75	13,14
Rautalampi	3 053	963	1 139	-305	-305	84,5	22,00	13,91
Rautavaara	1 561	2 565	924	1 640	1 640	277,6	22,00	12,51
Sillinjärvi	21 251	9 512	9 038	474	510	105,7	22,00	15,88
Sonkajärvi	3 841	4 539	1 390	3 149	2 058	326,5	21,25	13,06
Suonenjoki	6 931	3 018	2 317	701	701	130,3	21,75	14,15
Tervo	1 503	243	312	-69	-61	77,9	21,50	12,41
Tuusniemi	2 433	795	1 062	-267	-156	74,9	22,00	13,29
Varkaus	20 278	10 353	11 028	-1 699	-1 699	93,9	21,00	14,87
Vesanto	1 972	1 399	628	772	772	222,8	21,50	12,47
Vieremä	3 522	4 339	997	3 342	1 063	435,7	21,00	13,15
POHJOIS-SAVO	248 265	136 987	101 101	43 946	38 278	135,5	21,02	

Tuusniemen kunnan arviointikertomus

Pohjois-Savon kuntien tilinpäätökset v.2020 (1 000 € ja €/as.)7/7

(ml. liikelaitokset) (tiedot sisältävät vain ulkoiset menot ja tulot)

Kunta	Väestö 31.12. 2020	Investoinnit (brutto) 1 000 €	Investoinnit (brutto) €/as.	Investoinnit (netto) 1 000 €	Investoinnit (netto) €/as.	Investoin- tien tulo- rahoitus- %	Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta (1 000 euroa)	Kassan riittävyys, pv	Lainakanta 1 000 €	Lainakanta €/as.	Kertynyt yli- /allijäämä 1 000 €	Kertynyt yli-/allijäämä €/as.	Oma- varausaste (%)	Suhteellinen velkaantu- neisuus (%)
Iisalmi	21 124	11 823	560	11 563	547	118%	-17 645	59	61 343	2 904	14 929	707	56%	43%
Joroinen	4 689	1 107	236	1 053	225	294%	8 957	99	22 769	4 856	6 601	1 408	45%	76%
Kaavi	2 807	1 411	503	1 411	503	149%	-15	44	7 239	2 579	672	239	47%	38%
Keitele	2 155	741	344	662	307	177%	-435	27	7 623	3 537	-38	-18	46%	49%
Kiuruvesi	7 854	3 984	507	280	36	199%	370	43	31 747	4 042	8	1	45%	53%
Kuopio	120 210	81 677	679	78 753	655	73%	37 914	36	459 506	3 823	176 238	1 466	52%	62%
Lapinlahti	9 358	7 483	800	7 266	776	63%	-6 834	9	33 995	3 626	3 041	325	47%	59%
Leppävirta	9 402	2 460	262	2 466	262	248%	-5 541	32	10 500	1 117	1 127	120	71%	25%
Pielavesi	4 321	473	109	458	106	875%	-7	62	13 896	3 216	881	204	57%	44%
Rautalammi	3 053	906	297	846	277	114%	-2 127	10	12 552	4 111	-3 797	-1 244	43%	58%
Rautavaara	1 561	809	518	809	518	317%	1 705	25	9 350	5 990	7 230	4 632	59%	62%
Siiinjärvi	21 251	4 173	196	609	29	228%	13 183	37	80 950	3 809	5 485	258	41%	63%
Sonkajärvi	3 841	1 255	327	1 206	314	377%	1 815	18	8 751	2 278	5 409	1 408	62%	31%
Suonenjoki	6 931	1 484	214	1 447	209	209%	10 686	15	21 243	3 065	8 380	1 209	56%	45%
Tervo	1 503	767	510	638	424	36%	-1 722	74	5 828	3 878	562	374	55%	50%
Tuusniemi	2 433	997	410	839	345	95%	-144	18	3 925	1 613	3 273	1 345	71%	26%
Varkaus	20 278	12 023	593	12 008	592	86%	-21 248	37	79 032	3 897	22 100	1 090	50%	60%
Vesanto	1 972	703	356	703	356	199%	1 784	31	7 606	3 857	-67	-34	50%	48%
Vieremä	3 522	968	275	968	275	448%	9 378	137	6 946	1 972	7 743	2 198	74%	30%

4.2 Talousarvio 2021 ja sitovuustasot

Vuoden 2021 talousarvio on hyväksytty valtuustossa 14.12.2020

Sitovuustasot:

Talousarvion taulukossa 4 "Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenvetolaskelma" on esitetty käyttötalouden, investointien ja rahoitusosan sitovuustasot. Toimialoille asetetut sitovat tavoitteet, mittarit ja tavoitetasot on esitetty toimialakohtaisissa talousarvioesityksissä.

Käyttötalousosa:

Käyttötalousosassa toimialojen sitovuustasona on bruttomääräraha eli toimintatuotot ja toimintakulut ilman arvonlisäveroa. Ateriapalvelut ja vesihuolto ovat nettositovia.

Investointiosassa investointimenot tase-erittäin ovat sitovia bruttona.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelma on valtuustoon nähden sitova verotulot, valtionosuudet, rahoituskulujen ja -tuottojen (brutto), satunnaisten erien ja osalta.

Rahoituslaskelmassa valtuuston nähden sitova erä on antolainauksen muutos (bruttona), lainakannan muutos (pitkäaikainen bruttona ja lyhytaikainen nettona) ja oman pääoman muutos (bruttona). Rahoituksen tunnuslukujen osalta valtuustoon nähden sitovia eriä ovat toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ja lainanhoitokate sekä kassan riittävyys

4.3 Investoinnit

Vuoden 2021 investointikulut ovat olleet yhteensä:

		talousarviopoikkeama
Kulut	480.188 euroa	-267.812 euroa (alitusta)
Tuotot	80.151 euroa	49.849 euroa (alitusta)
netto	-400.037 euroa	-217.963 euroa (alitusta)

	ta	ta muutos	ta+muutos	tot	ero
Maa-alueet					
investointimenot	-30000	0	-30000	-17001	12999
investointitulot	10000	0	10000	22829	12829
netto	-20000	0	-20000	5828	25828

	ta	ta muutos	ta+muutos	tot	ero
OSAKKEET JA OSUUDET					
investointimenot	-8000	0	-8000	0	-8000
investointitulot	20000	0	20000	6205	13795
netto	12000	0	12000	6205	5795

	ta	ta muutos	ta+muutos	tot	ero
Koneet ja kalusto					
investointimenot	-35000	-15000	-50000	-48192	-1808
investointitulot	0	0	0	0	0
netto	-35000	-15000	-50000	-48192	-1808

	ta	ta muutos	ta+muutos	tot	ero
Muut hallinto- ja laitosrakennukset					
investointimenot	-180000	25000	-155000	-80143	-74857
investointitulot	100000	0	100000	51118	48882
netto	-80000	25000	-55000	-29025	25975

	ta	ta muutos	ta+muutos	tot	ero
Kiinteät rakenteet/liikenneväylien saneeraus					
investointimenot	-220000	0	-220000	-186955	33045
investointitulot	0	0	0	0	0
netto	-220000	0	-220000	-186955	33045

	ta	ta muutos	ta+muutos	tot	ero
Muut kiinteät laitteet ja rakenteet/luontomatkailureitit					
investointimenot	0	0	0	0	0
investointitulot	0	0	0	0	0
netto	0	0	0	0	0

	ta	ta muutos	ta+muutos	tot	ero
Muut kiinteät laitteet ja rakenteet/satama-alueen kehittäminen					
investointimenot	-95000	0	-95000	13482	108482
investointitulot	0	0	0	0	0
netto	-95000	0	-95000	13482	108482

	ta	ta muutos	ta+muutos	tot	ero
Vesi- ja viemärlaitoksen täydennysrakentaminen					
investointimenot	-190000	0	-190000	-161379	28621
investointitulot	0	0	0	0	0
netto	-190000	0	-190000	-161379	28621

Investoinneissa ei ole oleellisia talousarviopoikkeamia

4.4 Lainat

Vuoden 2021 lopussa lainaa oli 3,750milj. euroa (3,925 milj. euroa edellisenä vuonna) eli pitkäaikainen lainamäärä on vähentynyt vuoden 2021 aikana. Alhaisen korkotason vuoksi lainanhoitokulut ovat olleet alhaiset. Konsernissa lainakanta oli vuodenvaihteessa 10,141 milj. euroa (edellisvuosi 9,699 milj. euroa)

Taseen keskeiset tunnusluvut:

	2021	2020
omavaraisuusaste	72,4%	70,9%
lainakanta/asukas	1.568€	1.644€
lainat ja vastuut 31.12.2021		
1000€	3.792€	4.001€
Konserni	2021	2020
omavaraisuus	49,4%	50,5%
konsernilainat/asukas	4.192€	3.972€
konsernilainat ja		
vuokravastuut/asukas	4.495€	4.295€

5 KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Konsernille talousarviossa 2021 asetetut tavoitteet ovat toteutuneet seuraavasti:

Asetettu tavoite:	toteuma
Konsernin toimintatulot toimintamenoista, %: vähintään 20 %	43,2%
Konsernin vuosikate poistoista, %: vähintään 100 %	79,5%
Konsernin omavaraisuusaste, %: vähintään 70 %	49,4%
Konsernin laina €/asukas: alle 1.500 €	4.192€

Tarkastuslautakunta esittää havaintona, että konsernille asetetuista tavoitteista toteutui ainoastaan toimintatuotot toimintamenoista. Tarkastuslautakunta esittää havaintona, että konsernin omavaraisuusaste on laskenut huolestuttavan alhaiseksi (49,4%) ja sen seurauksena konsernin lainakanta/asukas on noussut reilusti yli asetetun tavoitteen, (toteuma 4.192€)

Kunnan 100 % omistaman tytäryhteisön Kiinteistö Oy Tuusniemen Turulan tulos on tappiollista eli yhtiön tuotoilla ei ole pystytty kattamaan kuluja. Kunnan 82 % omistaman tytäryhteisön Tuusniemen Virastotalo Oy:n tulos on myös tappiollista eli yhtiön tuotoilla ei ole pystytty kattamaan kuluja. Molemmat yhtiöt ovat tehneet 2021 ja 2020 poistoina 4% menojäännöspoistot

KiOy Tuusniemen Turula on vuoden 2022 alusta muutettu omistajaohjauksen toimenpiteiden seurauksena tavalliseksi kiinteistöyhtiöksi osana yhtiön tervehdyttämistoimenpiteitä

6 KUNNALLE ASETETTUJEN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN VUONNA 2021

6.1 Keskusvaalilautakunta

- Äänestysprosenttitarve 60% ei toteutunut (toteuma 56,3%)
- Taloudelliset tavoitteet saavutettiin

6.2.Tarkastuslautaunta

- toiminnalliset tavoitteet toteutuivat
- taloudelliset tavoitteet toteutuivat

6.3 Kunnanhallitus

- toiminnalliset tavoitteet toteutuivat
- taloudellisista tavoitteista toimintakulut ylittyivät hieman (42.904€)

6.4 Elinkeino- ja kehittämispalvelut

- toiminnalliset tavoitteet toteutuivat
- taloudelliset tavoitteet toteutuivat

6.5 Ateriapalvelut

- toiminnalliset tavoitteet toteutuivat
- Taloudelliset tavoitteet (toimintakatenetto) toteutui

6.6 Muu yleis- ja keskushallinto

- Toiminnallisista tavoitteet toteutuivat
- Taloudelliset tavoitteet toteutuivat

6.7 Sosiaalilautakunta

Lasten ja perheiden palvelut

- Toiminnallisista tavoitteista ei toteutunut: Työmenetelmien käyttöönottosuunnitelma on tehty ja käyttöönotto aloitettu.
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma Valmistuu vuonna 2021 (ei toteutunut)
- taloudellisten tavoitteiden osalta toimintatuottojen tavoite toteutui. Toimintakulujen toteuma oli **101.228 (6,6%) € yli talousarvion**

sosiaalijohtaja 0, 1 (perheoikeudelliset palvelut)

sosiaalityöntekijä 1 (lapsiperheiden sosiaalityö, lastensuojelun avohuolto ja sijaishuolto, vastaava koulukuraattori, perheoikeudelliset palvelut: selvitykset)

sosiaalityöntekijä 0,4 (lastensuojelun jälkihuolto, lastensuojelun avo- ja sijaishuolto)

sosiaaliohjaaja 0,9 (lapsiperheiden sosiaalityö, perhetyö, koulukuraattori, lastensuojelun avohuolto, sijaishuolto ja jälkihuolto)
toimistos sihteeri (0,2)

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että toimintaa varten on kunnassa riittävät resurssit sosiaalilautakunnan kaikissa osa-alueissa.

Vanhuspalvelut:

- toiminnallisista 7 tavoitteista 3 ei toteutunut
- taloudellisista tavoitteet toteutuivat

Vuonna 2020 alkanut koronapandemia jatkui vuonna 2021, mikä aiheutti lisähaasteen hoivatyöhön. Pitempiaikaisten sijaisten ja vakinaisten hoitajien saanti oli haasteellista. Koronasta johtuen rajoitettiin vierailuja asukkaiden luona palvelu keskuksella ja Koivu kodissa. Pandemia rajoitti myös lyhytaikaishoidossa käyvien määrää. Vanhuspalvelujen palveluohjauksen tuottamisessa oli katkoja ja toimistotyössä vajausta osan vuotta. Omaisraati kokoontui kerran eikä tapahtumia juurikaan voitu asumisyksiköissä järjestää.

Vammaispalvelut

- toiminnalliseksi tavoitteeksi asetettu Koivukoti profiloituu erityisryhmien asumisyksiköksi toteutui
- taloudellisista tavoitteesta toimintatuotot toteutuivat.
Toimintakulut ylittivät asetetun tavoitteen 66494 (6,8%) eurolla.

Aikuissosiaalityö ja työllisyyspalvelut

- toiminnallisista asetetuista 4 tavoitteesta 3 ei toteutunut
- taloudellisista tavoitteista toimintakulut ylittivät talousarvion **49.614 (18,5%) eurolla**

Muu sosiaalitoimi

- asetetuista 5 toiminnallisesta tavoitteesta kaksi toteutui ja kaksi toteutui osittain ja yksi ei toteutunut
- taloudellisista tavoitteista toimintakulut ylittyvät hieman 12.864 € (2,4%)

Sosiaalitoimi yhteensä

Sosiaalitoimen toimintatuottoja kertyi 1.168.610€, talousarvio 1.058.268€ eli tavoite ylitettiin 110.342 eurolla Toimintakuluja kertyi **7.281.583€, talousarvio 7.053.699€ eli ylitystä kertyi 227.884 €**

Tarkastuslautakunta toteaa, että sosiaalitoimen toimintakulujen ylitys on merkittävä. Talouden seurantaan tulee kiinnittää korostettua huomiota. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan ennaltaehkäisevään toimintaan tulee panostaa nykyistä enemmän.

6.8 Terveystoimi

- toiminnalliset tavoitteet toteutuivat osittain
- taloudelliset tavoitteet toteutuivat

Lääkärityövoiman saanti Tuusniemen terveysasemalle oli erittäin haasteellista. Molemmat lääkärinvirat oli täytetty, mutta virkavapaalla olevan lääkärin virkaa täyttivät ostolääkärit, joiden saamisessa oli ongelmia. Äkilliset vajeet lääkärityövoimassa paikattiin Juankosken vastaanotolta käsin. Juankosken tilanne oli myös vaikea lääkäripulan takia, joten oli päiviä, jolloin Tuusniemellä oli vain yksi lääkäri. Näissä tilanteissa kiireellistä hoitoa vaativia potilaita ohjattiin Juankosken terveysasemalle. Myös hoitajatyövoiman saatavuus oli selvästi heiken-tynyt.

Koronatestaaminen ja rokottaminen toteutuivat oman henkilökunnan turvin ja toiminta jatkuu edelleen. 14.10.-21 THL:n tilaston mukaan ensimmäisen rokotteen oli saanut 85,7% yli 12-vuotiaista tuusniemeläisistä ja II annoksen 72,7%. Perusterveydenhuollon vastaanottokäynnit (lääkäri- ja hoitajakäynnit) lisääntyivät viime vuoden vastaavaan ajanjaksoon 29,7 %. Erikoissairaanhoidon käyttö lisääntyi verrattuna edelliseen vuoteen. Erikoissairaanhoidon hoitopäivät kasvoivat 22,4 % ja poliklinikkakäynnit 4,9 %.

6.9 Sivistyslautakunta

Perusopetus

- toiminnallisista tavoitteista toinen toteutui ja toinen ei
- taloudelliset tavoitteet toteutuivat

Lukio

- toiminnalliset tavoitteet toteutuivat
- taloudelliset tavoitteet toteutuivat tuottojen osalta.

Toimintakulut ylittyivät **38.713€ (5,3%)**

Varhaiskasvatus

- toiminnalliset tavoitteet toteutuivat
- taloudelliset tavoitteet toteutuivat

Kasalaisopisto

- toiminnalliset tavoitteet eivät toteutuneet
- taloudellisista tavoitteet toteutuivat

Kirjasto

- toiminnalliset tavoitteet toteutuivat
- toimintakulujen toteuma oli 1.545€ yli talousarvion

Vapaa-aikapalvelut

- asetetuista kahdesta tavoitteesta kumpikaan ei toteutunut
- taloudellisissa tavoitteissa toimintatuotot ylittivät tavoitteen mutta toimintakuluissa tuli ylitystä **11.603€ (4,8%)**

Sivistyslautakunta yhteensä

Toteutuneet toimintakulut olivat 5.014.847 euroa, mikä on 148.939 euroa alle talousarvion. Toteutuneet toimintatuotot olivat 1.456.498 €, mikä oli 270.098 € yli talousarvion

Tarkastuslautakunta toteaa, että sivistyslautakunnassa toimintakulut ovat hyvin pysyneet pääosin annetussa raamissa. Toimintatuotot ovat toteutuneet hyvin.

6.10 Tekninen lautakunta

Yhdyskuntatekniset palvelut

- asetetuista kolmesta toiminnallisesta tavoitteesta yksi toteutui
- taloudellisista tavoitteista toimintatuotot jäivät talousarviosta 36 t€, mutta toimintakulut alittivat talousarvion 95 t€

Kiinteistötoimi

- toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin
- taloudellisista tavoitteista toimintatuotot ylittivät talousarvion 298.130 eurolla. **Toimintakulut ylittivät talousarvion 106.551 eurolla (13%)**

Rakennusvalvonta

- toiminnalliset tavoitteet toteutuivat

Ympäristöpalvelut

- toiminnalliset tavoitteet toteutuivat

Yksityistiet

- toiminnalliset tavoitteet toteutuivat

Taloudelliset tavoitteet toteutuivat

Tekninen lautakunta yhteensä: toimintakulut olivat 1.586.072 €, mikä ylitti talousarvion 4.782 eurolla. Toimintatuottojen toteuma 1.136.479€ ylitti asetetun tavoitteen 284.948 eurolla.

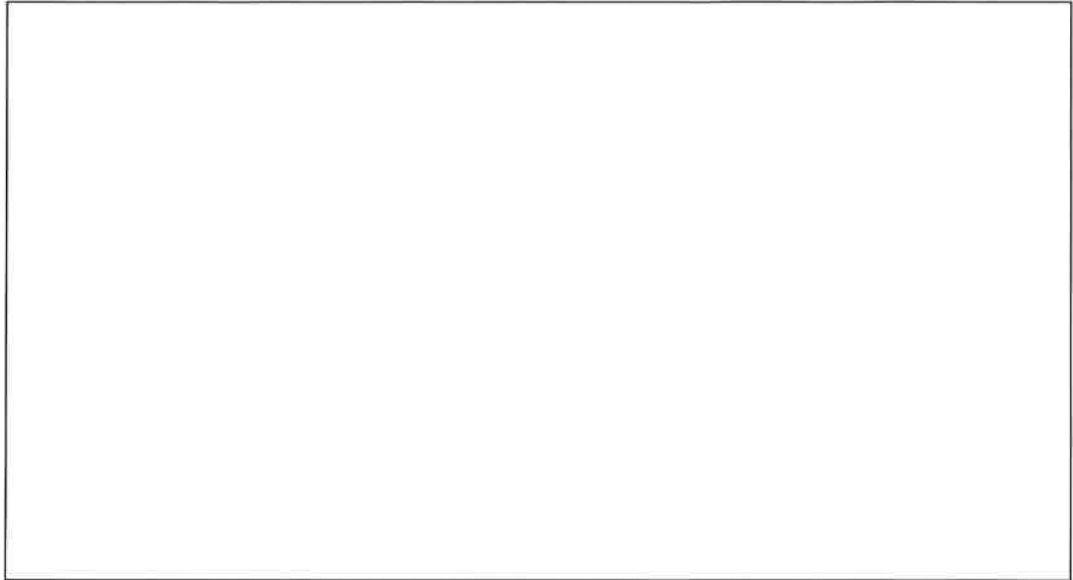
Tarkastuslautakunta esittää havaintona, että toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat pääosin hyvin.

7 STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kuntastrategia vuosille 2019-2026 hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 17.9.2018.

Saadun selvityksen mukaan strategiset tavoitteet ovat osana valtuuston asettamia tavoitteita. Ne on käyty läpi uuden strategian hyväksymisen jälkeen ja toteutumat sen jälkeen vuosittain. Kunnassa ei ole nähty tarkoituksenmukaisiksi jaotella valtuuston asettamia tavoitteita eri alakohdiksi tällä perusteella.

Tarkastuslautakunta toteaa, että taloudellinen strategia ei ole toteutunut. Väestön kasvutavoite ei ole toteutunut.
Tarkastuslautakunta toteaa, että strategiset tavoitteet olisi syytä esittää omana kokonaisuutena.

Tuloslaskelman tavoitteiden toteutuminen

Tuloslaskelma on valtuustoon nähden sitova verotulot, valtionosuudet, rahoituskulujen ja -tuottojen, satunnaisten erien ja tilinpäätössiirtojen osalta.

Tuloslaskelmaosan tavoitteet toteutuivat

Rahoitusosan toteutuminen

Rahoituslaskelmassa valtuuston nähden sitova erä on antolainauksen muutos, lainakannan muutos ja oman pääoman muutos. Rahoituksen tunnuslukujen osalta valtuustoon nähden sitovia eriä ovat toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ja lainanhoitokate.

Tavoitteet toteutuivat pääosin

Tarkastuslautakunnan kysymykset kunnanhallitukselle

Tarkastuslautakunta osoittaa seuraavat kysymykset kunnanhallitukselle vuoden 2021 arvioinnin tuloksena:

1. Mihin toimenpiteisiin kunnanhallitus aikoo ryhtyä talouden tasapainottamiseksi?
2. Mihin toimenpiteisiin kunnanhallitus aikoo ryhtyä Tuusniemen yritys- ja elinkeinotoiminnan kehittämiseksi?

8 MUUT HAVAINNOT JA ARVIOT

Kunnan taloudelliseen tilanteeseen on kiinnitettävä erityistä huomiota ja tarkkuutta. Erityisesti kunnan velkaantumisen kasvu konsernissa on huolestuttavaa.

Tarkastuslautakunta kiittää Tuusniemen kunnan henkilökuntaa, viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä hyvin suoritetusta työstä ja laadukkaista palveluista. Kaikesta huolimatta tulevaisuudessa on haasteita, joista voidaan selvittää!

TUUSNIEMEN KUNNAN TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tuusniemellä 20.5.2022

Terttu Kolari

puheenjohtaja

Auvo Hirvonen

varapuheenjohtaja

Hannu Hyvärinen

jäsen